

Region: Midtjylland

Kommune: Holstebro

Adresse: Skivevej 2, 7500 Holstebro

Matr.nr.: 280 Holstebro Bygrunde

Ejer: Domstolsstyrelsen

Kontaktperson: Byggesektion, Rasmus Nielsen, tlf.: 33 95 11 38

Arkitekt: 3xNielsen (3XN)

Forslagsstiller: Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur

FBB-bebyggelsesmiljø: Købstad, Enkelhus område/Den gamle købstad

FBB-kompleks: Ting- og arresthus

FBB-objekt: Domhusbygning

Fredningsforslaget omfatter:

Holstebro Retsbygning, 3xNielsen (3xN) 1992

Holstebro Retsbygning, facaden mod Skivevej

Luftfoto af Holstebro. Lige vest for Holstebro Retsbygning ligger Holstebro Station. (luftfoto Google)

Bygnings/anlægshistorie:

Bygningen er opført i 1992 og har været brugt til retsbygning siden. Ved Kommunalreformen i 2007 blev flere retskredse lagt sammen, og en del ekstra personale har fået arbejdsplads i bygningen. Der er sidenhen blevet opført en midlertidig bygning bagved retsbygningen. Denne skal dog fjernes, så snart retten flytter til nye lokaler.

Beskrivelse:

Bygningen ligger på vestsiden af indfaldsvejen Skivevej, lige nord for Holstebro bykerne og lige vest for Holstebro station. Bygningen ligger solitært, omgivet af et lille havenalæg. Facaden mod Skivevej består af fire elementer: To kontorbokse, en række søjler og en stor flyvingeformet tagflade.

Facaden mod Skivevej. Her ses de to kontorbokse, alle ni søjler og det flyvingeformede tag. (foto 3xN)

Tagfladen bæres af søjlerækken, seks i metal – hvoraf de tre sydligste står oven på en kontorboks, og tre i terrazzo. De tre terrazzosøjler er placeret i midten og danner en beskyttende ramme for bygningens hovedindgang af glas.

På hver side af indgangspartiet er en lukket kontorboks i to etager. Boksene er opført i beton, og deres facader er opdelt vandret af lange smalle metalbånd. Mod indgangspartiet er boksene retvinklede, mens de væk fra hovedindgangen er vinklet, så de er smalleste foroven. I hver boks er der placeret 4 vinduer mellem facadens vandrette opdelinger. Disse danner et taktfast motiv, der opløses let af et par vinduer, der bryder takten ved at være i højformat.

Den sydligste kontorboks.

Bygningen set fra havesiden.

De to kontorbokse er let forskudte i forhold til hinanden, og den sydligste ligger længst fremme mod vejen. Mellem kontorboksene og taget dannes facaden af et tilbagetrukket glasparti, der får taget til at svæve elegant over de massive bygningsvolumener.

Bagved de to kontorblokke ligger yderligere tre store bygningsvolumener. De to største indeholder hver en retssal, mens det mindste og midterste inderholder to dommerkortere. Endnu et mindre volumen knytter sig som en appendix på den største retssal, heri er der depotrum. Også over disse er der et glasparti, som tagfladen hviler af på.

Modelfoto fra 3xN, her ses bygningsvolumenerne. (foto 3xN)

Detalje af stød mellem facadedelene.

Gennem hovedindgangen ankommer man til et stort, dobbelthøjt rum, der fungerer som fordelingsrum og ventesal. Herfra er der adgang til retssalene, dommerkontorer, depotrum samt trappe og elevator til 1. sal. Gulvet er i sort granit, mens væggene også indvendigt er i støbt beton, opdelt af smalle vandrette metalbånd. På 1. sal danner en gangbro forbindelse mellem de to kontorboxe. Ventesalen er oplyst fra de store vinduespartier, der bærer taget, samt spots, der er monteret oven på retssalenes volumener. Desuden er der placeret lyssøjler i metal. Søjlerne når ikke loftet, men er tilpasset størrelsen på den retssal, de står foran.

Ventesalen set fra nord mod syd.

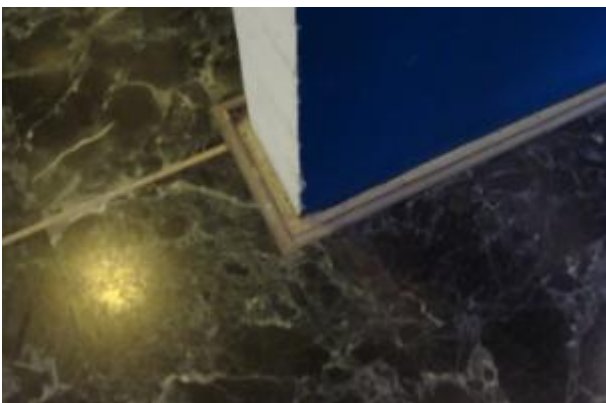
Ventesalen set fra syd mod nord, fra 1. sal.

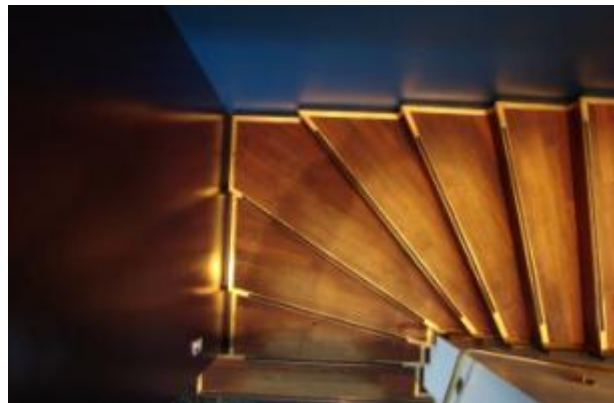
Detalje af den støbte beton.

Detalje med opdeling af betondelene.

Overgang mellem gulv og væg.

Trappen til 1. sal er afsluttet med messingkanter.

Arkitekterne har valgt at bruge farvede felter til at danne kontrast til den støbte betons lyse, grå farve. Dørene ind til retssalene og elevatoren er i en varm violet, mens trappe og vægfladen på 1. sal er en blå/turkis, der er meget påvirket af lyset og retningen, den betragtes fra.

Violet farve på dør.

Stød mellem de to farver.

Brandmateriellet er gemt bag en violet låge.

Kontorboksene er indrettet med kontorer og mødelokaler efter behov. Desuden ligger garderobe, køkken og toiletter også her.

De to retssale er rektangulære rum, hvor dommeren har plads på et lille plateau længst væk fra indgangsdøren. Dommeren har dog mulighed for at komme ud via en dør i bagvæggen. Plateauet adskilles fra resten af rummet ved at være hævet et par trin og have en anden gulvbelægning, og det markeres desuden ved et smalt vindue i væggen, der fortsætter op i loftet.

Rummet opdeles visuelt af et vindue.

Gulvet er det samme som i ventesalen.

Foran plateauet er der plads til de stridende parter og tættest på indgangsdøren er der stolerækker med plads til tilhørere. Den væg, hvori indgangsdøren er placeret, er en segmentbueformet væg, der er dækket af akustikpaneler. Væggen bag dommeren er pudset og malet, mens sidevæggene er dækket af fine moderne kvadratiske træpaneler. På en sidevæg er der desuden et felt med små kvadratiske vinduer, der giver lys til tilhørerne. Vinduerne er for små til at fungere som andet end lyshuller.

De små kvadratiske vinduer.

Akustikpanelerne på den buede væg.

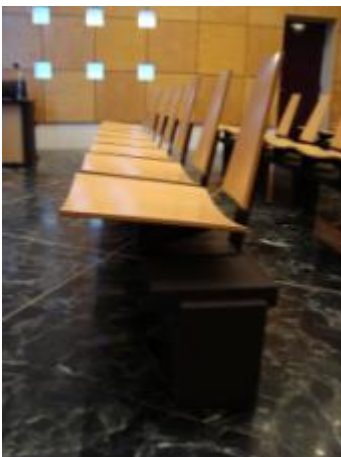
Detalje af de kvadratiske vægpaneler.

Vægpanelerne.

Til huset er der tegnet borde og stole. Dette er nagelfast i retssalene og ventesalen, men møblement i samme serie findes i kontorerne. Disse bør også fredes.

Der er ligeledes nagelfaste kunstværker, som har været placeret i bygningen siden opførelsen, disse bør også indgå i fredningen.

Stolerække i retssal.

Løs stol på kontor.

Fast kunstværk.

Vedligeholdelsestilstand:

Bygningen er opført i 1992 og i umiddelbar rigtig god stand. Ved en enkelt udgang er der tegn på let nedbrydning.

Planforhold:

For området gælder byplan vedtægt nr. 16. På kortbilag 3/4 er der på matrikel 280 indtegnet areal til politi- og retsbygning.

Retsbygningens nabomatrikel 281a er udlagt til offentlige formål og må ikke bebygges.

Kommuneatlas:

Der er ikke udarbejdet et Kommuneatlas for Holstebro Kommune.

Omgivelser:

Bygningen er placeret solitært i et haveanlæg, planlagt af Jeppe Aagaard Andersen. Haveanlægget er anlagt samtidigt med bygningens opførelse og består primært af en række græs- og grusflader med enkelte træer på.

Mod syd, øst og nordøst ligger villakvarterer som ikke påvirker bygningen. Mod sydvest er der en stor parkeringsplads (og det er fastlagt i lokalplanen, at her ikke må bygges). Modt vest og nordvest er Skivevej, som er en af Holstebros indfaldsveje. På Skivevejs modsatte side ligger en husrække af bygninger fra 1900-20 i røde teglsten.

Oversigt over fredede ting- og arresthuse* i Danmark pr. 1. juni 2010, ordnet efter opførelsetidspunkt. Udarbejdet af Helge Torm.

Arresthuset, Torvet 11, Ribe. Ca. 1600/1837/1890-92

Østre Landsret, Fredericiagade, Kbh. 1701-03/69

Højesteret (facaden), Christiansborg, Kbh. 1803-26

Domhuset, Nytorv 25, København. 1805-15

Arrestbygningen. Nytorv 21, København. 1805-15

Statsfængslet, Frederiksø. 1825

Tinghuset, Høng. 1838

Ting- og arresthuset, St. Heddinge. 1836-38

Tinghuset, Holsted. 1845

Dommergården, Hammel. Ca. 1850

Arresten (tilføjet ældre rådhus), Præstø. 1850

Ting- og arresthuset (= rådhus), Korsør. 1850-51

Arresten, Køge. 1855

Dommergården, Frederikshavn. 1856. (Oprindeligt en købmandsgård)

Ting- og arresthuset, Silkeborg. 1857

Ting- og arresthuset, Fredericia. 1859-61 (Opført som rådhus)

Retsbygningen på Gammelting 1-2, Haderslev, ca. 1860

Tinghuset, Randers. 1861-62

Tinghuset, Skagen. 1865

Arrest (tilføjet ældre rådhus), Grenå. 1879

Råd-, ting- og arresthuset, Sorø. 1880-81

Ting- og arresthus, Esbjerg. 1892

Tinghuset, Herning. 1893

Tinghuset, Horsens. 1902

Ting- og arresthuset, Fjerritslev. 1909

Ting- og arresthuset, Aalborg. 1918/43

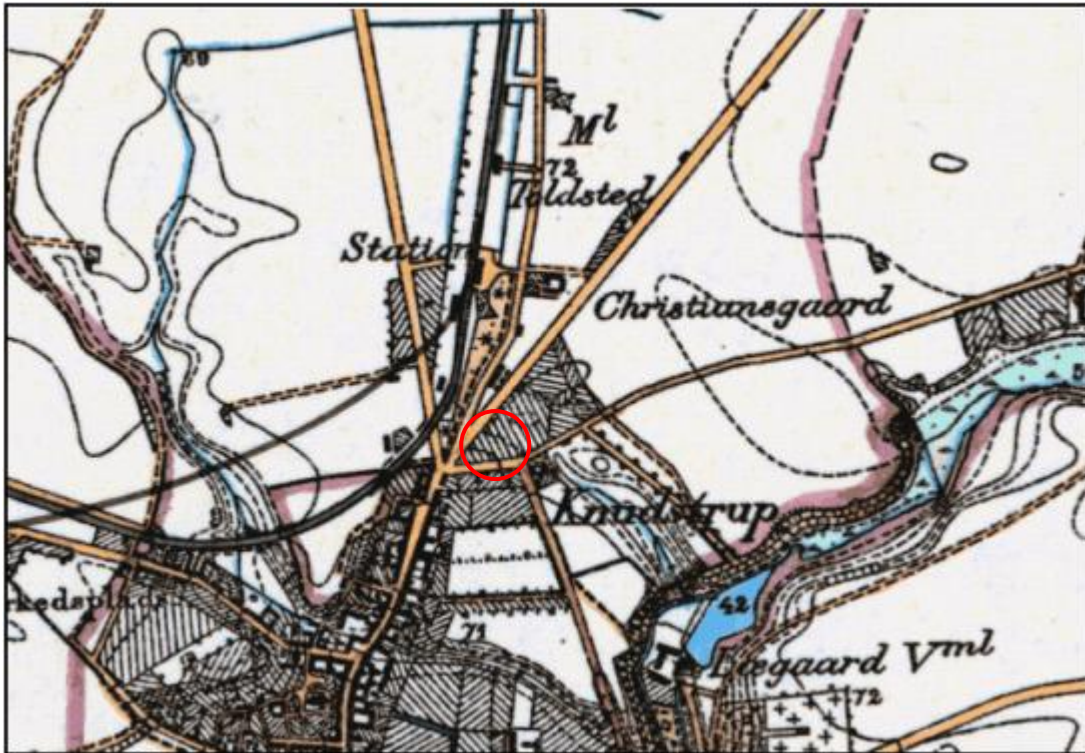
Frederiksberg Domhus, 1919-21

Ting- og arresthuset, Hobro. 1920

Arresten, Faaborg (tilføjet ældre rådhus), 1930

*** Forbehold for fuldstændighed.**

Kort:

Ældste målebordsblad (1842-1899) fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Villakvarteret er udlagt.

Kort 25 fra Kort- og Matrikelstyrelsen (1980-2001). Her er retsbygningen opført.

Kilder:

www.domstol.dk

www.dac.dk

www.google.dk

www.kms.dk

www.3xN.dk

Begrundelse:

Holstebro Retsbygning er en unik og intakt bygning, der repræsenterer det moderne samfunds retsbygninger. Som en af de yngste retsbygninger i Danmark repræsenterer den på fornemste vis moderne bygningskultur samtidig med, at den fortsætter en lang tradition af solidt byggeri til det danske retsvæsen. Med sit klare arkitektoniske greb fremstår bygningen som et smukt og gennearbejdet værk, hvor selv de mindste detaljer er grundigt overvejet og vel udført. Bygningen står som en samlet helhed, hvor en række volumener forenes af det storslåede tag, der svæver beskyttende over hele bygningen. Bygningen er velproportioneret og harmonisk, og det indre rummer en fin variation af lukkede bokse og store åbne arealer. Lyset kommer gennem en række forskellige vinduer og sikrer nye lysoplevelser i hvert rum. Bygningen fremstår 18 år efter opførelsen uden nogen ombygninger, endog med alt originalt inventar.

Holstebro Retsbygning er 3xNielsens gennembrudsværk, som i 1992 slog deres navn fast som en ung, ambitiøs tegnestue. Bygningen blev hædret med Bygningskulturprisen 1995, Betonelementprisen 1992, og samme år blev bygherren, Justitsministeriet, hædret af Danske Arkitekters Landsforbund som 'visionær bygherre'.

Bygningen skal inden for en kommende årrække finde en ny brug, da husets oprindelige bruger fraflytter p.g.a. pladsmangel. Dette efterlader bygningen yderst sårbar overfor eventuelle ombygninger, som i værste fald vil sløre det smukke og fuldendte værk.